

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

**Buitenschoolse Opvang
EigenWijs**

Inhoud

1. Inleiding
2. Uitgangspunten
3. Eigenwijze werkwijze
4. De 1ste pedagoog: de kinderen
5. De 2de pedagoog: de volwassenen
6. De 3de pedagoog: de ruimte en de materialen
7. Eten op de BSO
8. Slotwoord

1. Inleiding

Voor u ligt het pedagogische beleidsplan van Buitenschoolse Opvang EigenWijs (BSO EigenWijs). Het team wil met dit pedagogische beleidsplan de lezer informeren over het pedagogische beleid van BSO EigenWijs. Dit beleidsplan is bedoeld voor iedereen die direct of indirect met BSO EigenWijs te maken heeft. BSO EigenWijs maakt sinds september 2008 deel uit van Kinderopvang Morgen maar heeft haar geheel eigen visie behouden en dus ook een op zichzelf staand pedagogische beleid.

De basis van ons pedagogisch beleid wordt gevormd door de vier pedagogische basisdoelen, waaraan de opvoedingstheorie van professor J.A.M Riksen-Walraven ten grondslag ligt. Deze vormen het wettelijk kader voor de Kinderopvang. De vier pedagogische doelstellingen zijn:

1. Het bieden van emotionele veiligheid
2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van de sociale competentie
4. Kinderen helpen bij het zich eigen maken van normen en waarden.

Het team zoekt aansluiting bij de theorie van Reggio Emilia van Loris Malaguzzi, echter zonder deze daadwerkelijk te willen kopiëren. We gebruiken de basisprincipes van Reggio Emilia en passen deze aan in ons dagprogramma. Bij de BSO gaat het om een opvang met een geheel eigen karakter. In de vrije tijd van de kinderen wil de BSO een inspirerende omgeving bieden waarin gezelligheid, veiligheid en geborgenheid hoog in het vaandel staan. Een vertrouwde plek met daarin het recht op een eigen identiteit en privacy. Het uitgangspunt van het team van BSO EigenWijs is dat ieder kind het een uitdaging vindt om op de BSO te komen. De BSO wil voor ouders en kinderen in haar manier van werken (inhoudelijk), in de inrichting en in de houding van de medewerkers, rust of juist inspiratie aan de kinderen bieden. Deze rust, of juist inspiratie, grijpen wij aan om hun ontwikkeling te stimuleren. BSO EigenWijs richt zich voornamelijk op sport, natuur en de creatieve ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.

Reggio Emilia

Onze visie is gebaseerd op de filosofie van Reggio Emilia. Wij hebben deze visie aangepast aan de situatie (cultuur, ruimte, wetgeving, etc.) van Nederland en werken hiermee op een geheel EigenWijze manier. De kinderen leren van elkaar, wij van hen en zij van ons. Wij geven ze de ruimte om zich te kunnen uiten en te ontwikkelen en verwerken dit in ons dagprogramma. Een kind mag, maar moet niet, bij ons gaat het om een *gebonden vrijheid*. Wij streven ernaar om het kind het gevoel van vrijheid te geven maar ondertussen bieden wij wel kaders en structuur.

In de praktijk van EigenWijs betekent dit dat wij de kinderen prikkelen met datgene wat hen bezighoudt. Wij bieden de kinderen een gestructureerd programma, waarbinnen er veel ruimte en aandacht wordt besteed aan diverse projecten. Wij creëren een situatie en omgeving waardoor kinderen geïnspireerd kunnen raken, kunnen ervaren en zich daardoor verder kunnen ontwikkelen. Tijdens werkbesprekingen en teamvergaderingen wordt aandacht besteed aan het uitwerken en verder ontwikkelen van onze visie. Ook de Oudercommissie is nauw betrokken bij het uitwerken van de visie en heeft een

signalerende en adviserende functie. Zo is er uiteindelijk een neerslag ontstaan van de visie die het team van kinderopvang EigenWijs al doende heeft ontwikkeld. Dit pedagogische plan is een beleidsplan in ontwikkeling en zal zo nodig jaarlijks worden bijgewerkt en aangevuld. Wij hopen dat, na het bestuderen van dit beleidsplan, het voor iedereen duidelijk is welke weg BSO EigenWijs wil bewandelen om kwalitatief goede kinderopvang te bieden.

Ter verduidelijking:

- waar gesproken wordt van het kind, worden zowel jongens als meisjes bedoeld;
- waar gesproken wordt van ouders, worden zowel ouders als verzorgers bedoeld;
- de afkorting BSO staat voor buitenschoolse opvang.

2. Uitgangspunten

Ons uitgangspunt in de omgang met uw kind is dat de BSO een veilige, bescherm(en)de, vertrouwde en stimulerende omgeving biedt waarin uw kind zich optimaal kan ontwikkelen.

- De pedagogisch medewerkers zijn voorspelbaar in hun gedragingen en bieden structuur. Zij begeleiden de kinderen in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid, door de kinderen te stimuleren keuzes te maken en hen hierin te ondersteunen.
- Eigenheid van ouders en kinderen respecteren we en bieden mogelijkheden/ruimte, om kinderen in eigen tempo en op hun eigen manier te laten ontwikkelen. Er is oog voor het individu binnen de groep. Onderlinge competitie is wel een onderdeel van de groei in zelfkennis van ieder kind. Rekening houden met elkaar en je hierbij in het sociale verkeer leren bewegen, krijgen daarbij natuurlijk tevens aandacht.

Belangrijke factoren hierbij zijn:

- het vriendelijke en gemotiveerde personeel, waarmee het kind een band kan opbouwen. Pedagogisch medewerkers houden van kinderen om wie ze zijn en niet om wat ze kunnen/doen of van wie ze zijn (onvoorwaardelijk). Hierbij zijn we als pedagogisch medewerkers attent op wat we zelf meebrengen aan ervaring uit eigen jeugd en mogelijk daaraan gekoppelde oordelen, overtuigingen of gewoontes. De pedagogisch medewerkers stellen zich neutraal op en bevechten actief oordelen;
- een aansprekende en kindvriendelijke inrichting, die uw kind uitnodigt en aanmoedigt om zelf te ontdekken. Ruimtes en materialen die voldoen aan de eisen die daaraan gesteld worden;
- de opbouw van een programma binnen de BSO, waar bepaalde belangrijke gezamenlijke activiteiten zoals eten, spelen, sporten, creatieve activiteiten en de dagelijkse gesprekken plaatsvinden. Op deze wijze zal het contact tussen de kinderen en hun onderlinge band versterken. een goede hygiëne en (lichamelijke) verzorging van uw kind;
- het aangeboden spelmateriaal en de tot stand gekomen projecten en sportactiviteiten worden steeds afgestemd op het ontwikkelingsniveau en de interesses van het kind.

3. EigenWijze werkwijze

EigenWijs biedt buitenschoolse opvang op 3 locaties:

- het EigenWijze Schilpkasteel: waar plaats is voor 2 groepen van 20 kinderen;
- het EigenWijze Reflekspaleis: waar plaats is voor 30 kinderen;
- EigenWijze Natuur en Avontuur: een locatie waarbij het accent van de activiteiten ligt op Natuur en Avontuur. Hier is plaats voor 20 kinderen.

De groepen worden begeleid door 2 vaste pedagogisch medewerkers per dag. De medewerkers werken in principe op hun "eigen groep" en zijn zo een vertrouwd gezicht voor de kinderen en hun ouders. Tijdens de schoolvakanties, schoolsluitingsdagen en op de dagen dat er minder kinderen naar de opvang komen (zoals op woensdag en vrijdag) worden de groepen samengevoegd en vindt de opvang meestal plaats op BSO het Schilpkasteel. Op deze manier kunnen we onze EigenWijze werkwijze blijven vormgeven. Door de vaste pedagogisch medewerkers in te zetten wordt de veiligheid en vertrouwde voor de kinderen gewaarborgd. Door de vele gezamenlijke activiteiten leren de kinderen bovendien alle pedagogisch medewerkers snel kennen.

Bij het EigenWijze Reflekspaleis is er ruimte en de mogelijkheid voor opvang van 30 kinderen. Bij meer dan 20 kinderen worden de kinderen verdeeld in 2 basisgroepen van 4-12 jaar, begeleidt door vaste medewerkers. Tijdens de eetmomenten zullen de kinderen aan de "eigen basisgroep tafel" plaatsnemen. De kinderen die 8 jaar en ouder zijn krijgen de mogelijkheid om op hun eigen plek te eten en te drinken zonder directe begeleiding om zo tegemoet te komen aan de wensen en behoeften van de kinderen van 8 jaar en ouder en hen zo ook meer eigen verantwoordelijkheid te geven, bijvoorbeeld door eigen regels op te laten stellen en de hoek zelf op te ruimen.

Voor de jongere kinderen (4-7 jaar) is het eetmoment om 15.30 uur een moment om even hun verhaal kwijt te kunnen aan de medewerkers en zo rustig om te kunnen schakelen van school naar BSO. De medewerkers zijn zich hiervan bewust en hebben hier extra aandacht en een luisterend oor voor, om zo tegemoet te komen aan de emotionele veiligheid die juist voor de jongste kinderen zo belangrijk is.

De EigenWijze medewerkers zijn, door hun opleiding, toegerust om kinderen te begeleiden in hun welbevinden en hun ontwikkeling. Zij worden daarin ondersteunt en begeleidt door de clustermanager en locatiehoofden, en de Pedagogisch coach van EigenWijs. Tijdens werkoverleggen, teamvergaderingen en individuele gesprekken worden de medewerkers gecoacht in hun functioneren. Tevens is er aandacht en wordt er ruimte gegeven aan specifieke bij- en nascholing zowel op gebied van veiligheid (EHBO, BHV) als op pedagogisch inhoudelijk gebied.

BSO EigenWijs is een door Calibris (Kenniscentrum voor leren in de praktijk in Zorg, Welzijn en Sport) erkend leerbedrijf. Dit betekent dat wij stageplaatsen mogen verlenen aan studenten die een gerelateerde opleiding volgen op niveau 2, 3 en 4. Op al onze locaties is er een mogelijkheid voor het vervullen van een stageplaats waarbij wij uitgaan van maximaal 1 stagiaire per groep. Het aantal stagiaires dat een stageplaats bij BSO EigenWijs vervuld is wisselend en afhankelijk van de vraag. Al onze stagiaires staan

boventallig op de groep wat betekent dat zij niet de plaats in nemen van een gekwalificeerde Eigenwijze medewerker. .

Ook is er een (beperkte) mogelijkheid voor BBL-medewerkers. . Voor onze beroepskrachten in opleiding werken we volgens onze eigen processen en volgens de bestaande wet- en regelgeving (Werkinstructie Beroepskracht in opleiding). De beroepskracht in opleiding wordt begeleid door medewerkers (de werkbegeleider) die daarvoor een specifieke begeleiderstraining hebben gevolgd. De activiteiten van een beroepskracht in opleiding zijn altijd onder verantwoording van de werkbegeleider. De inhoud van de stage wordt bepaald door de opleiding en de opdrachten in het stageboek en zijn verschillend per opleiding en aangepast aan het leerjaar. Ook die opdrachten gebeuren altijd onder begeleiding van een gekwalificeerde collega.

De belangrijkste taken van een stagiaire zijn:

- Zorg dragen voor een veilig en goed pedagogisch klimaat
- begeleiden bij het ophalen van de kinderen vanuit school
- Het verzorgen en begeleiden van de kinderen bij de persoonlijke verzorging
- Het begeleiden van de kinderen in de eetsituatie
- Verzorgt huishoudelijke taken zoals klaarzetten en opruimen van de maaltijden, opruimen van de groep
- Begeleid de kinderen bij activiteiten en afhankelijk van opleiding en leerjaar: doet zelfstandig activiteiten met de kinderen onder begeleiding van de beroepskrachten (N.B: volledige takenlijst is te vinden in BPV plan)

Ruilen van dagen en het afnemen van opvang op extra dagen is mogelijk. Ouders vragen dit aan via de EigenWijze Ouderapp en de opvang vindt in principe plaats op de eigen groep van het kind. Echter soms ook vindt de opvang plaats op een andere groep. Dit is op verzoek van kind en/of ouder en na toestemming van ouder. Door de vele (vakantie) activiteiten die de kinderen samen ondernemen kennen de kinderen meer kinderen dan allen die van hun eigen groep en kennen zij ook alle EigenWijze medewerkers. De stabiliteit en welbevinden voor het kind is dan ook niet in gevaar.

Afwijking van de beroepskracht kind ratio

Bij de BSO mag er tijdens de reguliere BSO middagen maximaal 30 minuten per dag afgeweken worden van de vereiste beroepskracht-kind ratio(BKR). Voor BSO EigenWijs zal dat op schooldagen zijn aan het einde van de middag, tussen 18.00 en 18.30 uur. Van 15.00 tot aan 18.00 uur wordt dus voldaan aan de vereiste BKR

Tijdens de schoolvakanties is de BSO geopend van 8-18 uur. In de ochtend tussen 8.00 en 9 uur en in de middag van 17-18 uur is er een mogelijkheid om van de BKR af te wijken. Daarnaast nemen de medewerkers pauze tussen 12.00 en 13.00 uur. E.e.a. is afhankelijk van het vakantieprogramma wat voor die dag gepland staat en de aandacht die de kinderen nodig hebben. Tussen 9-12 uur en 13-17 uur wordt dus voldaan aan de vereiste BKR.

In geval van calamiteiten wordt de achterwacht gevormd door het locatiehoofd en de manager van BSO EigenWijs. Tevens zijn er voldoende medewerkers op het kinderdagverblijf die, in geval van nood, binnen 15 minuten op de BSO-locaties aanwezig kunnen zijn.

Projectgericht werken

Bij BSO EigenWijs werken wij met projecten met een gemiddelde duur van 4 weken. Aan deze projecten worden de dagelijkse activiteiten gekoppeld. De projecten worden door de kinderen zelf "mee" bedacht zodat we inspelen op de interesses en de belevingswereld van het kind. Binnen deze projecten bedenkt het team uitdagende en afwisselende activiteiten.

Bij de keuze van deze activiteiten staat voorop dat de kinderen voldoende ruimte hebben voor eigen invulling en gebruik kunnen maken van hun eindeloze inventiviteit, creativiteit en fantasie. Voor de kinderen van het Schilpkasteel en het Reflkespaleis is er dagelijks een sportactiviteit waar de kinderen aan mee kunnen doen. Onze locaties bieden zowel binnen als buiten gelegenheid om te sporten.

Op de EigenWijze BSO Natuur en Avontuur zijn de activiteiten gericht op natuur en avontuur en vinden dan ook vooral buiten plaats.

Workshops

Naast het door ons zelf verzorgde activiteitenaanbod worden er jaarlijks nog extra workshops aangeboden waar de kinderen zich voor op kunnen geven. Ook is er de mogelijkheid voor zwemles. De medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen naar de lessen gebracht worden, maar de kosten hiervoor zijn voor de ouders.

Natuur

Buiten zijn, spelen, inspiratie halen uit de natuur, de natuur naar binnen halen zijn allemaal punten waaraan wij op onze BSO grote waarde hechten. Op al onze locaties is voldoende buitenruimte waar de kinderen naast het ondernemen van georganiseerde activiteiten, ook naar hartenlust buiten kunnen spelen. In onze projecten zit doorgaans de natuur en het buiten zijn verweven; net als in onze vakantieprogramma's. Als uitstapjes gaan wij graag met de kinderen naar het bos en naar het strand om op onderzoek en ontdekkingstocht te gaan; te speuren en vervolgens de inspiratie mee terug te nemen naar de BSO. Natuur inspireert en prikkelt tenslotte!

Bij de BSO Natuur en Avontuur vormt "Natuur" vanzelfsprekend de belangrijkste pijler. Volgens het gedachtegoed van Reggio Emilia zijn kinderen van nature creatief. Het is aan ons om de ruimte te bieden waardoor hun creativiteit tot ontplooiing kan komen. Een uitdagende en inspirerende omgeving wordt dan ook als **derde pedagoog** gezien. Leren in de natuur is anders; de natuur is niet voor gestructureerd, elke dag anders en mede daardoor voor kinderen extra spannend en uitdagend. Bij BSO Natuur en Avontuur krijgen de kinderen de kans om zich verder ontwikkelen in deze uitdagend omgeving.

Feesten

Bij BSO EigenWijs wordt niet specifiek aandacht besteed aan het vieren van feesten zoals Pasen, Kerst, etc. Op de basisschool wordt daar aandacht aan besteed dus hebben de kinderen, wanneer zij bij ons komen, de feesten daar al gevierd. De sfeer van een feest kan wel verwerkt worden in een lopend EigenWijs project.

Wanneer een kind jarig is wordt aan het kind de keuze gelaten of hij/zij het ook wil vieren op BSO EigenWijs. Er wordt dan gezongen voor de jarige en meestal volgt dan een traktatie. Ook bij het afscheid nemen van de BSO wordt er extra aandacht gegeven aan het kind.

Uitstapjes

In de vakantie, op woensdagen of op schoolvrije dagen maken we zeer regelmatig uitstapjes. De ouders worden bij de intake hierover geïnformeerd en de uitstapjes staan doorgaans in het weekprogramma vermeld. Aan de ouders wordt gevraagd voor deze uitstapjes een toestemmingsformulier te ondertekenen.

Bij de keuze van het soort uitstapje kijken we naar de interesses en de leeftijden van de kinderen, het lopende project en de personeelsbezetting. Op deze manier dragen wij zorg voor een zo veilig mogelijk en goed georganiseerd uitstapje.

Voorbeelden van onze EigenWijze uitstapjes: een bezoek aan een interactieve expositie in een museum, een voorstelling bekijken in het theater, speuren in het bos of lekker naar het strand. We bereiden een uitstapje natuurlijk goed zorgen voor goede afspraken m.b.t. veiligheid.

Dagprogramma

De aanvangstijden van de BSO sluiten aan bij de sluitingstijden van de basisschool en de opvang sluit haar deuren om 18.30 uur. Tijdens de reguliere schoolvakanties en margedagen is de buitenschoolse opvang doorgaans geopend van 8.00 tot 18.00 uur. Op de BSO wordt er een dagprogramma gehanteerd. De activiteiten worden afgestemd op de leeftijden en het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Bij de oudere kinderen zal een steeds grotere nadruk op de zelfstandigheid worden gelegd. Na schooltijd wordt er tijd en aandacht besteed aan de belevingen en verhalen over school.

Het dagprogramma ziet er globaal als volgt uit:

- de kinderen worden opgehaald van school of worden opgevangen op de locatie;
- de kinderen gaan gezamenlijk wat eten en drinken en er wordt besproken hoe de middag ingedeeld gaat worden;
- de kinderen nemen deel aan een sportieve, creatieve of natuur activiteit van die dag na deze activiteit krijgen de kinderen wat te drinken en te eten en is er tijd voor eigen keuze van spel

De dagindeling in schoolvakanties is anders dan de indeling op schooldagen. De kinderen zijn dan de hele dag aanwezig en krijgen een lunch aangeboden. Op deze dagen hanteren wij een speciaal vakantieprogramma tussen 10.00 en 16.00 uur. Wij zullen dan vaker met de kinderen eropuit gaan. Bij de keuze van het soort uitstapje kijken we naar de interesses en de leeftijden van de kinderen, het aantal aanwezige kinderen, het lopende project en de personeelsbezetting. Daarnaast zullen er ook leuke en uitdagende activiteiten op locatie worden aangeboden doorgaans verbonden aan een thema of project. Ruimte voor vrij spelen en inbreng van eigen ideeën is ook erg belangrijk.

Op schoolvrije dagen worden de kinderen gebracht en gehaald door de ouders.

Afhankelijk van de kindbezetting kunnen de groepen worden samengevoegd.

Dagelijkse activiteiten

Aankomst

Na een schooldag halen we de kinderen uit school, ze zien een bekende pedagogisch medewerker op hen wachten of de kinderen worden volgens ophaalafspraken uit de klas

opgehaald. Er is op iedere school een vaste verzamelplek voor de kinderen. Wij werken samen met basisschool Maria Montessori, De Waterlelie, en de Kronenburghschool. De kinderen worden op verschillende manieren opgehaald afhankelijk van de school en van de Eigenwijze locatie: lopend, met de Eigenwijze bus, de BSObus of op de eigen fiets. De keuze voor vervoer is afhankelijk van een aantal factoren:

- de afstand tussen de school en de BSO-locatie;
- de beroepskrachten-kind ratio die vastgesteld is in kader van veiligheid;
- de veiligheid van de route;
- de leeftijd van de kinderen.

Voor het lopen en fietsen met de kinderen hanteren wij "Werkinstructie ophalen van school" deze is opgesteld met hierin afspraken en regels voor de pm-ers en kinderen. Dit om alles zo veilig mogelijk te laten verlopen. Regels zijn bijvoorbeeld: samen oversteken, stoppen bij elke hoek en contact houden met de leiding. Wij verwachten van de kinderen, vanwege de verkeersveiligheid, dat zij zich aan de gemaakte afspraken en regels houden. Voor de oudere kinderen kunnen, in overleg met de ouders, afspraken gemaakt worden over zelfstandig naar de BSO fietsen. De pedagogisch medewerkers van EigenWijs hebben een ANWB rijstijltest afgelegd.

Vertrek

Als kinderen opgehaald worden op de BSO is het gebruikelijk dat zij gedag komen zeggen tegen de pm-ers op de groep en hen een hand geven. Zodra de kinderen opgehaald worden kan er verwarring ontstaan over wie nu de autoriteit is, ouder of pedagogisch medewerker. We spreken met de ouders en kinderen af dat zodra de ouders er weer zijn, zij weer de leiding over hen hebben.

4. De 1ste pedagoog: de kinderen

Groepsopbouw

Binnen onze BSO wordt er met verticale groepen gewerkt. In de verticale groep is de leeftijd van de kinderen tussen de 4 en 12 jaar. .

Nieuwe kinderen

Als er een kind op de BSO geplaatst wordt mogen zij in de week, voorafgaand aan de plaatsingsdatum, een middag komen wennen. Op deze wennmiddagen zullen de kinderen kennismaken met de andere kinderen, de stagiaires en de pedagogisch medewerkers. Wennen kan in overleg met de locatiehoofd of de pedagogisch medewerker afgesproken worden. Het ene kind heeft hiervoor meer tijd nodig dan het andere kind. De pedagogisch medewerker speelt in op de behoefte van het kind en maakt hierover afspraken met de ouders. Er wordt een intakeformulier ingevuld waar bijzonderheden van het kind wordt genoteerd.

Regels en afspraken

Op schooldagen gaan de kinderen direct na aankomst op de locatie naar hun basisgroep. Zij blijven hier om vrij te spelen, wat te eten en te bespreken wat er die dag gaat gebeuren. Op het Eigenwijs Schilpkasteel en het EigenWijs Reflekspaleis nemen de kinderen gezamenlijk deel aan het sportprogramma in de sporthal of op de velden.

De kinderen zijn dan van gedurende een uur van hun basisgroep af en nemen samen met de kinderen van in totaal drie verschillende groepen deel aan de activiteit. Op het EigenWijze Schilpkasteel vindt de creatieve activiteit doorgaans plaats op de beneden-groep en verlaten een aantal kinderen hun basisgroep gedurende de activiteit. Doordat er altijd een van de twee pm-ers met de kinderen van de basisgroep mee gaat naar de sportieve activiteit en de andere naar de creatieve activiteit, behouden wij continue aandacht voor de basisgroep. Door dagelijks samen te werken met andere groepen kennen de kinderen bovendien ook alle andere pm-ers en vice versa waardoor er altijd oog is voor de individu binnen de groep. Hetzelfde gebeurt bij uitstapjes en deelname aan workshops; er is altijd een bekend, vast gezicht bij voor de kinderen. De pedagogisch medewerker spreekt regels af over omgangsvormen. Kinderen hebben tevens inspraak in de regel. Regelmatig worden de regels geëvalueerd, zowel in het teamoverleg als ook samen met de kinderen. In bepaalde situaties zal de pedagogisch medewerker van een regel afwijken en aan de kinderen duidelijk maken waarom zij dit doet, bijvoorbeeld als een kind aan het wennen is. Het is belangrijk voor kinderen om regels af te tasten en te ervaren wat er gebeurt als ze de grenzen overschrijden.

De groepsregels

- We laten elkaar uitspreken.
- We storen elkaar niet bij het spelen.
- We spelen 'om de beurt' met geliefd speelgoed.
- We tonen respect voor elkanders lichaam (geen pijn doen).
- We spreken met respect tegen over elkaar/anderen (niet schelden).
- We zijn lief voor elkaar (we pesten elkaar niet).
- We spelen samen(als het spel het toelaat, kunnen anderen altijd meedoen).
- We respecteren elkanders privacy en grenzen.
- We respecteren elkanders (eigen)aardigheden.

Conflicten

Binnen de BSO wordt kinderen geleerd met respect met elkaar om te gaan. Waar een groep functioneert, zijn er altijd van tijd tot tijd conflicten. Verwachtingen en belangen botsen nog wel eens. De groepsregels helpen om een conflict in een veilige omgeving te laten plaatsvinden. Door in conflict te komen met je eigen belangen en de belangen van een ander, doet een kind ervaring op met inleven, kracht, macht en realiteit. Door ervaringen leert een kind, daarom stimuleren wij de kinderen om in eerste instantie een conflict zelf op te lossen. Zij leren voor zichzelf opkomen en te onderhandelen. Kinderen kunnen wel altijd hulp vragen aan de pedagogisch medewerkers. Zij begeleiden de kinderen om hun emoties te onderkennen en te benoemen en om te vertellen wat ze wel en niet willen.

Pesten en plagen

Elk kind op de BSO is uniek. De pedagogisch medewerker let erop dat kinderen geen negatieve opmerkingen maken over elkaar en maken dit bespreekbaar. Op de BSO is pesten niet toegestaan en het is de taak van de pedagogisch medewerker om hierop toe te zien. Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd duidelijk.

Bij het pesten is er sprake van ongelijkwaardigheid en zijn bepaalde kinderen het slachtoffer. Daarnaast is er vaak sprake van een herhaaldelijk patroon. Om pesten te

voorkomen moeten beide partijen aangesproken worden. Degene die pest moet leren wat zijn opmerkingen betekenen voor de ander. Degene die gepest wordt, kan worden geholpen weerbaar te worden. Hoe assertiever het kind leert te zijn, hoe minder het wordt gepest. Bij plagen is er sprake van een gelijkwaardig niveau. Je plaagt een ander en wordt terug geplaagd. De pedagogisch medewerker is er alert op hoe het kind reageert op het plagen. De pedagogisch medewerker neemt het verdriet van een kind serieus en leeft zich in de belevingswereld van het kind op dat moment. De pedagogisch medewerker kan het kind tevens stimuleren om met de pedagogisch medewerkers of met een ander kind over zijn verdriet te praten.

Eigen identiteit versus groepsidentiteit

De groepsidentiteit van onze groep is gebaseerd op het idee dat ieder lid van de groep een unieke eigen bijdrage levert aan het welzijn van de gehele groep, het 'samen'-gevoel. Bij projecten en activiteiten waar samenwerking gevraagd wordt, komt dit naar voren. Iedereen komt aan bod met zijn eigen kwaliteiten en leergebieden en zo draagt iedereen iets bij op zijn eigen manier. Onze visie steunt de eigenheid van kinderen en de uniekheid van ieder kind. Kinderen worden daardoor gestimuleerd om zichzelf te blijven. Naast aandacht voor het groepsproces is er oog voor het individu binnen de groep. Dit biedt wederom veiligheid.

Positie van de kinderen/kinderparticipatie

De kinderen worden betrokken bij de planning van de activiteiten. Zij worden gevraagd zelf met ideeën te komen en er wordt rekening gehouden met hun interesses. Als kinderen zelf over zaken mee hebben gedacht en zelf hebben kunnen kiezen, voelen ze zich ook meer verantwoordelijk voor die keuze. Kortom, hun betrokkenheid is groter.

5. De 2de pedagoog: de volwassenen

Pedagogisch medewerker-kind interactie

De sociaal-emotionele ontwikkeling

In ons werk met de BSO-kinderen willen we ze helpen zich die vaardigheden, gewoonten en houdingen eigen te maken, welke essentieel zijn voor het functioneren in groepsverband. We volgen de kinderen. We bekijken wat er per kind qua ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied mogelijk is en stemmen onze verwachtingen en communicatie daar op af (begripvol). Ook het leren omgaan met en het accepteren van eigen gevoelens vormt een belangrijk aspect van de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Elk kind op de BSO krijgt eerst de gelegenheid te voelen/ervaren wat er gebeurt in een situatie, wat het hem/haar doet, alvorens er gepraat wordt. De pedagogisch medewerker erkent en benoemt het gevoel (bijvoorbeeld: "ik zie dat jij nu boos bent of verdrietig", etc.). Als dit consequent gebeurt, leert een kind dat emoties getoond mogen worden, ook als ze onredelijk zijn. Pas als de emotie erkend is en beleefd is, wordt er gepraat over de handeling (redelijkheid).

Zelfvertrouwen is een grote ondersteuning bij de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het verantwoordelijk zijn voor taakjes en waardering voelen voor wie je bent, ondersteunt groeiende zelfvertrouwen en helpt een positief zelfbeeld te ontwikkelen.

Belangrijke aspecten daarbij zijn:

- het accepteren van anderen;
- met anderen kunnen samenspelen;
- het kennen van spel- en omgangsregels en dit ook weten toe te passen;
- het voor jezelf opkomen en het nemen van eigen initiatief;
- het bewust zijn en het accepteren van eigen gevoelens;
- het zelf kunnen oplossen van problemen waar deze zich in de omgang met anderen voordoen;
- het leren hanteren van verbale en non-verbale communicatieve vaardigheden als gebaren, spreken, lichaamshouding en het gebruik van deze vaardigheden bevorderen;
- motivatie om bovenstaande ook daadwerkelijk toe te (willen) passen.

Bij dit alles gaan we ervan uit dat niet ieder kind dezelfde sociale behoeften heeft. Door het eigene van het kind te accepteren en te respecteren, willen we voorkomen dat het kind als individu in het gedrang komt. Sociaal-emotionele ontwikkeling begint voor ons met beleven en inleven; eerst dan kan het kind zijn gevoelens leren uiten. Door een vertrouwensrelatie met het kind op te bouwen, proberen we de sociale ontwikkeling te bevorderen en leren we in te spelen op hun beleveniswereld. Voor een optimale sociale ontwikkeling is het belangrijk dat een kind zich veilig en geaccepteerd voelt. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker weet wat het kind veiligheid geeft en welke gedragingen, situaties en taken het als bedreigend of demotiverend ervaart.

Emotionele veiligheid

De pedagogisch medewerkers geven de kinderen een gevoel van emotionele veiligheid door duidelijk te zijn in wat wel en niet kan. Als pedagogisch medewerkers zijn we consequent en voorspelbaar in onze reacties.

Naast aandacht voor de groep is er zeker oog voor het individu binnen deze groep. De kinderen voelen zich welkom met hun (eigen)aardigheden; de pm-ers kunnen gedrag (aangeleerd) loskoppelen van wie het kind is (aangeboren). Door te herkennen wat er onder het gedrag ligt (bijvoorbeeld angst voor afwijzing, ruzie op school, denken in 'tekorten', etc.) kunnen we het kind geven wat het nodig heeft.

Mentorschap

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Tijdens het plaatsingsgesprek wordt dit aan de ouder en het kind verteld. De naam van de mentor is ook te zien in de EigenWijze Ouderapp. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken en in principe ook het eerste aanspreekpunt voor het kind. Wij laten echter de keuze aan het kind om te bepalen bij welke EigenWijze medewerker hij zijn verhaal kwijt wil.

Normen en waarden

Zelfreflectie pedagogisch medewerkers/zelfreflectie kinderen

We nemen deel aan de opvoeding van de kinderen en vinden het belangrijk dat de kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandig denkende, bewuste en stabiele mensen. We realiseren ons dat we net als ieder ander mens onbewuste gewoontes, gedrag- en gedachtepatronen meebrengen vanuit onze persoonlijke ervaringen/geschiedenis.

Grenzen aangeven

We realiseren ons dat kinderen vaak vluchtig luisteren (zeker na een schooldag lang opletten) en dat ze reageren op trefwoorden en op woorden met klemtoon. "Dat mag *niet*" heeft meer resultaat dan "Dat mag niet". We spreken zonder ontkenning ("ik wil dat je stopt met") of solitair gebruikt ("nee Dennis") in combinatie met een naam. Zo geven we eenduidig aan welk gedrag we verwachten i.p.v. de nadruk te leggen op wat we niet verwachten. Machtsstrijd kan nog meer voorkomen worden door meteen daarna een paar keuzemogelijkheden aan te geven die wél mogen of ze samen te bedenken. We vertellen de kinderen ook waarom iets wel of niet mag.

Hoe geven we een grens aan:

Vriendelijk en beslist! Onze lichaamstaal komt overeen met de verbale boodschap. Er is eenduidigheid. We gebruiken niet meer woorden hiervoor dan nodig is, hiermee voorkomen we de indruk te wekken dat we ons moeten verdedigen, verantwoordelijk en dat met wat verbale vaardigheid de grenzen opgerekt kunnen worden. We luisteren wel goed naar het weerwoord en er mag een weerwoord zijn. Het kan zijn dat het aanleiding is om met elkaar op een geschikt moment een andere grens vast te stellen ("waarom doen we het zo", "kan het ook anders", zelfreflectie!). Doordat kinderen zien dat hun grenzen consequent bewaakt worden door de pedagogisch medewerkers (consequent zijn), is er minder neiging bij de kinderen om de grenzen te checken en te overschrijden (emotionele veiligheid). Regelmatig wordt de gang van zaken op de groep en de zin van regels besproken met de kinderen besproken. Zo worden het hun eigen regels en ontstaat verantwoordelijkheid ten aanzien van de sfeer in de groep.

Werkwijze corrigeren van gedrag

We spreken graag in de ik-vorm, omdat dit minder verwijtend en veilig is. We vinden het belangrijk om tijdens het communiceren met de kinderen oogcontact te maken en zijn/haar naam te gebruiken en zo onverdeelde aandacht te geven. We vertellen de kinderen ook waarom iets wel of niet mag. Vaak werkt het negeren van negatief gedrag gekoppeld aan belonen van positief gedrag het beste. Belonen gebeurt door complimenten te geven waarbij er niet veel tijd is verstreken tussen de daad en de beloning. Gedrag wordt gecorrigeerd binnen de belevingswereld die bij het kind past en heeft altijd een duidelijk verband met datgene wat er gebeurt is.

De pedagogisch medewerker corrigeert het gedrag en niet het kind

De pedagogisch medewerker zegt bij het corrigeren bijvoorbeeld: "ik vind het niet leuk wat jij nu gedaan hebt" en niet: "jij bent stout". Na afloop van 'de correctie' praat de pedagogisch medewerker met het kind. Begrijpt het kind wat er is gebeurd, wat houdt de

correctie in, begrijpt het kind dat de pedagogisch medewerker niet meer boos is? De pedagogisch medewerker laat altijd blijken dat zij het kind, ondanks zijn gedrag nog altijd lief blijft vinden.

Taalgebruik

De pedagogisch medewerkers hanteren correct en beleefd Nederlands taalgebruik. De pedagogisch medewerkers geven hierbij het goede voorbeeld aan de kinderen en stimuleren hiermee de taalontwikkeling. Wij verwachten van de kinderen (op hun eigen niveau) hetzelfde. Zo wordt vloeken en schelden niet getolereerd; tevens vanuit de norm 'respect voor elkaar'.

Ouders

Samenspel

In de filosofie van Reggio Emilia zijn volwassenen de tweede pedagoog voor kinderen. Iedere volwassene, ouders, verzorgers, pedagogisch medewerkers of burens maakt deel uit van de opvoeding en levert dus een wezenlijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen. De ouders vervullen daarom een belangrijke rol bij onze opvang. Op de volgende manieren geven wij de ouders de mogelijkheid om bij EigenWijs betrokken te zijn:

Overdracht

Alles wat een kind overdag meemaakt, neemt het in zijn beleving mee naar huis. Daarom is het van belang dat de ouders weten wat het kind overdag heeft beleefd. De pedagogisch medewerkers nemen de tijd om de ouders te informeren over de gebeurtenissen van de dag. Daarnaast worden er veel foto's gemaakt van de activiteiten die de kinderen doen. De foto's zijn te zien Facebook en in de Ouderapp.

Op deze manier kan er thuis, samen met het kind over nabesproken worden en worden de ouders betrokken bij de belevingswereld van het kind.

Oudergesprekken

1 keer per jaar worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek over hun kind. Voorafgaand aan het gesprek wordt een observatieformulier ingevuld waarbij onder andere gekeken wordt naar sociaal-emotionele ontwikkeling, hoe reageert het kind op de aangeboden activiteiten, zelfredzaamheid en hoe is het contact met de pedagogisch medewerkers en de groepsgenootjes. Ook wordt besproken of, en welke, acties nodig zijn om het welbevinden en/of de ontwikkeling van het kind te stimuleren. Mochten er eerder zorgen zijn over een kind dan nemen de EigenWijze medewerkers het initiatief om een gesprek met ouders aan te gaan. Niet alle kinderen ontwikkelen zich voorspoedig. Als wij ons zorgen maken over de ontwikkeling van een kind dan wordt dit eveneens met de ouders besproken. Ter ondersteuning van de pedagogisch medewerkers en van de ouders is het mogelijk om advies van de Pedagogisch coach van EigenWijs of Stafffunctionaris Pedagogiek (Kinderopvang Morgen) te vragen. Indien nodig en in overleg met de ouders kan de Pedagogisch coach ook een rol spelen in de ondersteuning bij de doorverwijzing naar andere instanties en/of zorgen voor opvoedondersteuning.

Weekprogramma

Bij BSO EigenWijs hanteren wij een weekprogramma waarin per dag staat vermeld wat voor aanbod er is op het gebied van sport en creativiteit. Het programma wordt de week voorafgaand naar de ouders toegestuurd via de Ouderapp. Voor de ouders is voor het weekprogramma gekozen om zo inzichtelijk te krijgen wat wij aanbieden maar vooral wat hun kind allemaal onderneemt op de BSO.

Samenwerking met de basisschool en kinderdagverblijf.

BSO EigenWijs heeft geen directe doorlopende ontwikkellijn met een basisschool en/of kinderdagverblijf. Tijdens het kennismakingsgesprek wordt er gevraagd naar bijzonderheden van de kinderen. Als blijkt dat er bijzonderheden zijn m.b.t. de ontwikkeling van het kind overleggen wij met de ouder of het zinvol is om observatieverslagen van KDV of school in te zien zodat wij op een adequate manier in kunnen spelen op de ontwikkeling van het kind. Vanuit EigenWijs geven wij geen informatie over de kinderen aan een basisschool zonder overleg en toestemming van een ouder. De ouder leest vooraf de observatie en meestal is de ouder degene die de informatie doorgeeft aan de leerkracht. Vanzelfsprekend zijn wij dan ook bereid tot het geven van een toelichting en het beantwoorden van vragen

6. De 3de pedagoog: de ruimte en de materialen

Locatie en ruimte

BSO EigenWijs heeft meerdere locaties met ieder een unieke uitstraling. Door het gezamenlijk gebruik met sportverenigingen en de scouting heeft iedere groepsruimte zijn eigen inrichting.

In de groepsruimte zijn er op verschillende plekken kleine speelhoeken met een aanbod van divers spelmateriaal. Om tegemoet te komen aan de behoeften van kinderen van 8 jaar en ouder hebben sommige groepen een 8+ hoek of ruimte

De inrichting van de buitenruimte

De buitenruimte locatie Sport- en Welzijnscentrum de Schilp: het EigenWijze Schilpkasteel en het Eigenwijze Reflektspaleis

Sport- en Welzijnscentrum de Schilp biedt veel voorzieningen door de aanwezige organisaties en verenigingen. Naast de sporthal biedt de accommodatie zowel verharde (basketbalveld) als onverharde sportvelden en heeft een kunstgrasveld waardoor de kinderen vrijwel alle takken van sport kunnen uitoefenen onder deskundige begeleiding. Denk hierbij aan voetbal, hockey, handbal, basketbal, tennis, etc. Daarnaast hebben we beschikking over een beachcourt, en een panakooi.

De buitenruimte van BSO Natuur en Avontuur.

De buitenruimte van deze BSO is uniek en biedt talloze mogelijkheden voor buitenspel. Er is een groot veld waar ruimte is voor verschillende activiteiten. Ook rondom het scoutinggebouw is er voldoende ruimte zodat de kinderen elkaar niet in de weg hoeven te

lopen. De uitdagende, natuurlijke omgeving nodigt uit tot rennen, klimmen, klauteren en tot het ontdekken van nieuwe spelmogelijkheden.

Zorg voor de ruimte

We leren de kinderen zorg te dragen voor hun leefruimte op de BSO, door ze samen te laten opruimen, het gezellig te maken en door ze samen schoon te laten maken wat er geknoeid is. Hiermee leren we de kinderen betrokkenheid, sociaal gedrag (rommel niet voor een ander laten liggen) en eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

Spelmateriaal

Er is een gevarieerd aanbod aan spelmateriaal aanwezig op de locaties. Bij BSO EigenWijs zijn er geen (spel)computers. Een bewuste keuze. Kinderen hebben buiten de BSO tijd genoeg mogelijkheden om bezig te zijn met- en zicht te ontwikkelen in de digitale vaardigheden en sociale media. Tijd op BSO EigenWijs zonder "schermtijd" zien wij als een kans voor de kinderen om te ervaren dat ook dat leuk kan zijn.

7. Eten op de BSO

- Ons voedingsaanbod is gezond. We geven kwalitatief goede voeding: bruin brood, vers fruit, beperkt suikers en vet. We houden rekening met individuele diëten en principes zolang het hanteerbaar is binnen de groep en aansluit bij ons voedingspakket. De maaltijd verloopt plezierig en gezellig

. Slotwoord

Dit pedagogische beleidsplan is een afspiegeling van de werkwijze op de BSO. We laten ons graag inspireren door wat er zoal op pedagogisch gebied aan visies en werkwijzen worden ontwikkeld. Dit pedagogische beleidsplan is een cyclisch gebeuren, regelmatig worden er onderwerpen besproken in het teamoverleg of de visiebijeenkomsten. De toevoegingen/aanpassingen worden genoteerd en jaarlijks verwerkt. Zo blijft het plan goed corresponderen met ons beleid, werkwijze en visie. Op deze manier zijn we dynamisch bezig en niet star. In dit plan is volop aandacht besteed aan de richtlijnen die de GGD aanreikt en is er ruimte genomen voor de eigen visie van het team op het kind. Een pedagogisch plan is, naar onze mening, een plan dat daadwerkelijk gebruikt wordt te worden en daartoe moet uitnodigen.